

HOTĂRÂRE

28 martie 2022

Nr. IX/1

mun. Chișinău

Cu referire la aprobarea rapoartelor privind activitatea Secțiilor de Științe ale AȘM în anul 2021

În conformitate cu prevederile punctului 20, subpunctul 1) și punctului 29, subpunctul 3) din Statutul Academiei de Științe a Moldovei, aprobat de Adunarea Generală a AȘM prin Hotărârea nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), în cadrul Sesiunii a IX-a a Adunării Generale a AȘM din 28 martie 2022 au fost audiate și aprobate rapoartele privind activitatea Secțiilor de științe ale Academiei de Științe a Moldovei în anul 2021, prezentate de acad. Boris GAINA, vicepreședinte al AȘM, conducător al Secției Științe ale Vieții (domeniul științe agricole, biologice, științe ale mediului); acad. Eva GUDUMAC, adjunct al conducătorului Secției Științe ale Vieții (domeniul științe medicale); mem. cor. Svetlana COJOCARU, vicepreședinte al AȘM, conducător al Secției Științe Exacte și Inginerești; mem. cor. Victor MORARU, vicepreședinte al AȘM, conducător al Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte.

Ca urmare a examinării rapoartelor vicepreședinților privind activitatea Secțiilor de Științe ale AȘM în anul 2021, precum și a luărilor de cuvânt ale membrilor Adunării Generale a AȘM pe marginea acestora, Adunarea Generală a Academiei de Științe a Moldovei **A CONSTATAT:**

I) În corespundere cu domeniile științifice, Academia de Științe întrunește trei Secții: Secția Științe ale Vieții (39 de membri); Secția Științe Exacte și Inginerești (36 de membri); Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte (30 de membri). Secțiile de Științe reunesc membri titulari, membri corespondenți și membri desemnați, cercetători din domeniile corespunzătoare ale Secțiilor de Științe, aleși prin concurs pe un termen de 4 ani.

Activitatea Secțiilor de Științe este organizată în conformitate cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat) și ale Statutului Academiei de Științe, în redacție nouă, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare).

Conducerea Secțiilor de Științe este asigurată de conducătorul și adjunctul conducătorului Secției de Științe. Conducătorul Secției îndeplinește și funcția de vicepreședinte al AȘM.

La 31 decembrie 2021, în cadrul celor trei Secții de Științe au fost încadrate 105 de persoane, dintre care 40 de membri titulari ai AȘM (SȘV – 16, SȘEI – 14, SȘSEUA – 10), 21 de membri corespondenți ai AȘM (SȘV – 8, SȘEI – 7, SȘSEUA – 6) și 44 de doctori habilitați și doctori desemnați în calitate de membri ai Secțiilor de Științe.

Secțiile de Științe și-au exercitat atribuțiile în conformitate cu planurile de activitate ale Secțiilor de Științe, cu prevederile *Codului cu privire la știință și inovare* nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat) și ale Statutului Academiei de Științe, în redacție nouă, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare).

În anul 2021, al doilea an pandemic, în conformitate cu Planurile de activitate, au fost prevăzute organizarea audierilor publice ale rezultatelor implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării finanțate de la bugetul de stat; aprobarea rapoartelor membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM; alegerea membrilor de onoare a AȘM; organizarea conferințelor și simpoziunilor științifice; implicarea membrilor Secțiilor de Științe în analiza politicilor în domeniu și elaborarea Raportului asupra stării științei pentru anul 2020 pe domeniile de competență; promovarea rezultatelor cercetărilor; organizarea evenimentelor științifice cu prilejul aniversării a 60-a a AȘM și împlinirii a 75 de ani de la formarea primelor institute de cercetare de tip academic etc.

Pandemia declarată de OMS în martie 2020 a marcat considerabil activitatea Secțiilor de Științe și acțiunile preconizate al doilea an consecutiv. În pofida identificării vaccinului salvator de către oamenii de știință, revenirea la viața de până la pandemie durează în timp, astfel ca majoritatea activităților au avut loc în anul 2021 în format online sau în format hibrid. Situația pandemică a antrenat comunitatea în căutarea unor noi soluții de organizare a activității în mediul online. În acest context, Secțiile de Științe ale AȘM au coroborat acțiunile în conformitate cu situația epidemiologică și au planificat desfășurarea online și cu prezență mixtă a unor prelegeri publice, lecturi academice susținute de personalități notorii, laureați ai Premiului Nobel; lansarea noilor platforme științifice de discuție și organizarea conferințelor științifice internaționale, a meselor rotunde, a expozițiilor virtuale.

Membrii Secțiilor de Științe ale AȘM s-au implicat activ în organizarea evenimentelor ce țin de domeniile de competență ale Secțiilor, precum și a manifestărilor comune: aniversarea AȘM marcată în cadrul unei „Săptămâni a științei” (7-12 iunie 2021), Sărbătoarea Națională Limba Noastră cea Română (31 august), Ziua Internațională a Științei pentru Pace și Dezvoltare și Gala Laureatilor Premiilor AȘM (10 noiembrie), Ziua Internațională a femeilor cu activități în domeniul științei (11 februarie), Congresul Mondial al Eminescologilor (1 septembrie) ș.a. De asemenea, membrii AȘM au contribuit cu diverse materiale la editarea celor patru numere ale revistei „AKADEMOS”, fondată de AȘM, precum și altor reviste naționale și internaționale, a unor culegeri de articole, de materiale ale conferințelor; au brevetat rezultatele cercetărilor științifico-practice obținute în anul de referință.

Membrii Secțiilor de Științe au participat la emisiuni radio și TV și radiofonice cu diverse tematici actuale și au publicat articole de popularizare a științei. Evenimentele organizate de Secțiile de Științe ale AȘM sau în parteneriat cu AȘM s-au desfășurat pe platforma ZOOM, au fost transmise online de Institutul pentru Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI), fiind disponibile pe site-ul instituției.

Conform Hotărârii Guvernului, Raportul asupra stării științei pentru anul în curs se prezintă de către AȘM până la data de 15 mai. Membrii Secțiilor de Științe au contribuit la elaborarea și perfectarea rapoartelor de activitate ale secțiilor de științe, a raportului AȘM și a raportului asupra stării științei din Republica Moldova. În cadrul Sesiunii a VIII-a a Adunării Generale din 14 mai 2021 a fost audiat Raportul privind activitatea AȘM în 2020, iar Raportul asupra stării științei pentru anul 2020 a fost aprobat și transmis în adresa Guvernului Republicii Moldova.

În anul 2021, Secțiile de Științe ale AȘM au organizat procesul de audiere publică a rezultatelor cercetării de patru ori, examinând mai multe tipuri de proiecte (<https://asm.md/audieri-publice-2021>). La 17 februarie 2021, au fost audiate public 12 rapoarte ale proiectelor bi- și multilaterale, finalizate în 2020. Cu participarea membrilor Secțiilor de Științe, pentru prima dată, proiectele de inovare și transfer tehnologic finalizate în anul 2020 au fost examinate la 19 februarie 2021 în cadrul ședinței comisiei mixte a AȘM și ANCD, cu implicarea experților pe compartimentul științific, tehnologic și economic. În perioada 16 septembrie – 5 octombrie 2021, în cadrul Secțiilor de Științe au fost organizate audierile

publice ale rezultatelor implementării proiectelor din domeniile cercetării și inovării, obținute în cadrul ofertelor de soluții de cercetare-inovare privind combaterea și atenuarea impactului pandemiei COVID-19. Secțiile de Științe au audiat 22 de proiecte. În perioada 29 noiembrie – 10 decembrie 2021, în ședințele comune ale Senatelor universităților/Consiliilor științifice și Adunărilor generale ale Secțiilor de Științe, au avut loc audierile publice ale celor 166 de rapoarte științifice anuale privind implementarea proiectelor din cadrul Programelor de Stat (etapa anului 2021). În ședințele comune de raportare, conducerea secției a prezentat avizele imparțiale ale experților. Conform *Instrucțiunii*, Birourile Secțiilor de Științe au examinat rapoartele perfectate conform cerințelor și au elaborat avizele Secțiilor de Științe pe marginea rapoartelor anuale privind implementarea proiectelor din cadrul Programului de stat care au fost plasate pe site-ul AȘM, la rubrica „Audieri publice”, împreună cu rezumatul raportului.

Membrii Secțiilor de Științe au participat la sesiunea a VI-a a Adunării Generale a AȘM privind aprobarea modificărilor la Statutul Academiei de Științe, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019; la sesiunea a VII-a în cadrul căreia au fost aprobate rapoartele de activitate ale Secțiilor de Științe în anul 2020. La 28 mai 2021 a fost organizată sesiunea I a Adunării generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți, în cadrul căreia au fost aleși trei membri de onoare ai AȘM (Dumitru Dorin Prunariu, primul cosmonaut român; Alexandru Samoilă dirijor; Randy Schekman, laureat al Premiului Nobel).

În scopul unificării datelor și includerii în raport a celor mai relevante informații privind activitatea membrilor AȘM, a fost revăzut Formularul de raportare anuală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM, care sunt publicate pe pagina oficială a instituției (https://asm.md/sectii_de_stiinte/1, https://asm.md/sectii_de_stiinte/2, https://asm.md/sectii_de_stiinte/3). Rapoartele membrilor AȘM au stat la baza rapoartelor conducerii Secțiilor de Științe privind activitatea managerială în anul 2021, dezvoltarea științei în domeniile de competență, care au fost audiate și aprobate în ședințele Adunărilor generale ale Secțiilor de Științe în perioada 16-18 februarie 2022.

În baza Regulamentului cu privire la decernarea Premiilor AȘM, aprobat în redacție nouă, Secția Științe ale Vieții și Secția Științe Exacte și Inginerești au organizat Concursul Premiilor AȘM pentru rezultate științifice valoroase obținute în anii 2019–2020, Premiul pentru tineri cercetători pe domeniile de competență, precum și Concursul pentru promovarea științei în mass-media. Gala Laureatilor Premiilor AȘM a avut loc în mod tradițional de Ziua Internațională a Științei pentru Pace și Dezvoltare.

Secțiile de Științe ale AȘM au fost antrenate activ în organizarea și desfășurarea evenimentelor aniversare a AȘM, concentrate în „Săptămâna științei”, în perioada 7-12 iunie 2021, a conferințelor științifice și a simpozioanelor internaționale. În context, a fost elaborat albumul enciclopedic „Academia de Științe a Moldovei. Evoluție. Instituționalizare. Personalități. 1946–1961–2021” (autori mem. cor. Demir Dragnev, dr. hab. Constantin Manolache, dr. Ion Valer Xenofontov, coordonator dr. hab. Liliana Condraticova); a fost turnat filmul documentar „Academia de Științe a Moldovei: 60 de ani”, alte acțiuni conform planului de activitate. Albumul enciclopedic și Diploma aniversară de grațitudine au fost conferite tuturor membrilor Adunării Generale a AȘM în semn de înaltă recunoștință pentru contribuțiile aduse la dezvoltarea științei. Pentru rezultatele științifice obținute membrii Secțiilor de Științe au fost apreciați cu distincții de stat și academice, cu medalii la expoziții naționale și internaționale.

Secțiile de Științe, asigurând legăturile de cooperare cu ministerele de profil și alte instituții, au avizat proiecte de acte normative și legislative, au perfectat răspunsuri la scrisori, strategii și alte documente, la solicitarea instituțiilor și organizațiilor precum Cancelaria de Stat, MADRM, MECC, MS, Ministerul Apărării al Republicii Moldova, Agenția Relații Funciare, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Poșta Moldovei, Banca Națională a Moldovei, Agenția Proprietății Publice, Curtea Supremă de Justiție, Consiliul Superior al Procurorilor, ANCD, ANACEC, Direcția Cultură a Consiliului Municipiului Chișinău; Ambasadă, Consiliul Național al Monumentelor Istorice etc., precum și au extins

sfera de cooperare internațională cu Academia Română, MAAN, institutele de cercetare și universitățile din străinătate. Membrii Secțiilor de științe au participat activ la elaborarea paginii web www.moldova-independenta.asm.md, dedicată aniversării a 30-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Planurile de activitate ale Secțiilor de Științe pentru anul 2021 au fost îndeplinite integral, fiind realizate și o serie de acțiuni în afara planurilor inițial aprobate.

II) În anul 2021, realizările membrilor Secției Științe ale Vieții, domeniul științe agricole, științe biologice și științe ale mediului, s-au concretizat în următoarele activități:

În domeniul științelor biologice au fost: acumulate date noi cu referire la statutul rasial al populațiilor de lupoaie din diverse țări cultivate de floarea-soarelui, în experiențe unice, integrate ce contribuie la eliminarea unor confuzii privind apartenența rasială a parazitului și date privind diversitatea genetică intra- și inter populațională, în baza polifilelor moleculare SSR și ISSR, utile în elucidarea mecanismelor de evoluție a raselor. În premieră, pe teritoriul Republicii Moldova au fost puse în evidență biotipurile de *Orobanche cumana* cu virulență mai înaltă decât rasa H, constatându-se evoluția rapidă a raselor. A fost elaborat volumul III „Психосанокреатология. Эмоциональная обусловленность жизнедеятельности человека. Психогенные нарушения”. Au fost obținute și caracterizate nanoparticule de aur și argint biofuncționalizate cu ajutorul cianobacteriei *Arthrospira platensis* și microalgei roșii *Porphyridium cruentum*. S-a demonstrat că factorii determinanți ai procesului de biofuncționalizare sunt tipul și concentrația nanoparticulelor, precum și vârstă culturii microalgale/cianobacteriene. Fitomonitorizarea a permis stabilirea reacției proceselor fiziologice la genotipurile de viță de vie în dependență de operațiile în verde și de fluctuația luminii, temperaturii și conținutul de CO₂ pe parcursul măsurărilor. Ca rezultat al cercetărilor genetico-moleculare, au fost obținute și analizate secvențele regiunii cod de bare pentru 12 exemplare de coleoptere din suprafamilia *Tenebrionoidea*, fapt care a permis de a identifica la nivel de specie toate exemplarele de coleoptere studiate. Secvențele obținute au fost acceptate și depuse în mega-bazele de date, completând biblioteca de referință internațională cu succesiuni nucleotidice ale regiunii cod de bare ADN pentru speciile de coleoptere identificate. În premieră, a fost studiată gametogeneza la femelele triploide (2C. elongatoides x C. tanaitica) pe parcursul diferitelor stadii ontogenetice, folosind anticorpi specifici și markeri cromozomiali. Au fost abordate argumentat și publicate aspecte metodologice pentru evaluarea stării ecosistemelor acvatice și estimarea factorilor negativi, care se reflectă asupra proceselor de autoepurare și poluare secundară în ecosistemele acvatice curgătoare și stagnante. S-au implementat noi metode și echipamente performante în investigarea mediului acvatic. A fost evaluată diversitatea taxonomică, valorile efectivului și biomasei fitoplanctonului, estimate valorile producției primare a fitoplanctonului și destrucției biologice a materiei organice din ecosistemele lacustre și fluviale ale bazinului fl. Nistru și r. Prut. Au fost evidențiate diversitatea și parametrii cantitativi ai algelor planctonice, care servesc drept bază furajeră pentru pești. A fost demonstrat sinergismul ce se manifestă prin diferite tipuri de cooperare multi- și interfactorială în funcție de rolul și direcția interacțiunii microorganismelor utile / factorilor abiotici în combaterea agenților patogeni și insectelor dăunătoare ai mărului, viței de vie, gutuiului, nucului, castravetelui și cartofului. Au fost determinate relațiile dintre agenții biologici de perspectivă și organismele dăunătoare și elaborate procedee biotehnologice de producere și aplicare a preparatelor biologice polivalente în bază de virusuri, bacterii, ciuperci microscopice și actinobacterii pentru utilizarea practică a fenomenelor sinergice în protecția culturilor agricole. În baza evaluării specificului manifestării indicilor morfologici, biochimici și funcționali ai sporofitului și gametofitului de tomate, pentru un spectru variat de genotipurile după răspunsul lor la acțiunea factorilor biotici și abiotici, au fost stabilite particularitățile reacțiilor la deficitul hidric și temperatură înaltă, și contribuția factorilor genetici și de mediu în exprimarea tipului de răspuns. La nivel haploid/diploid, a fost stabilit nivelul de rezistență la stresul termic și hidric la descendenții plantelor

infectate cu virusuri (VMT sau VAT), astfel fiind estimată contribuția solitară sau asociată a factorilor în variabilitatea indicilor; au fost evidențiate forme cu valori înalte ale acestor caractere. S-au evidențiat și mobilizat 4 taxoni noi din genul *Cornus* L. și 2 taxoni din genul *Lycium* L. S-au evidențiat caracterele distinctive stabile la gutuiul japonez (portul plantei, forma, dimensiunile fructului, abundența înfloririi, fructificării, randamentul legării (conceperii) fructelor, procentul mezocarpului) și s-a pregătit setul de documente pentru elaborarea ghidului DUS pentru soiurile de gutui japonez. Au fost evidențiați, testați și inoculați taxoni noi de arbuști fructiferi netradiționali *Schisandrachinensis* (Turcz.) Ball. (trei cultivari), *Actinidiakolomikta* 'Dr. Szymanowski', *Loniceracaerulea* 'Blue Velvet', 'Siniczka', 'Indigo Gem', 'Nimfa'.

În domeniul științelor agricole au fost: elaborată tehnologia de producere a vinurilor roșii seci, tinere „Primeur” și „Virgin” în baza optimizării procedeele tehnologice ale fermentațiilor alcoolice și malolactice cu levuri și bacterii din selecția nouă a Uniunii Europene. Studiul comparativ al complexului aromatic al bacelor viței de vie de culoare violetă, obținute la IGFP, cu soiurile clasice franceze și autohtone moldave, în contextul creării noilor genotipuri ale genului *Vitis*. Executarea liniei tehnologice de obținere a oțetului la ÎM „Berhord” și montarea ei la SRL „V.Develop” – Cojușna. Instalarea sistemului automatizat de condiționare a aerului în Secția de producere experimentală. S-au acumulat rezultate științifice pentru elaborarea și implementarea recomandărilor privind cultivarea soiurilor (clonelor) autohtone și străine de viță de vie conforme la schimbările climatice și elaborarea modelelor biotehnologice pentru obținerea vinurilor cu denumire de origine controlată. A fost evaluat rolul biodiversității culturilor de câmp în baza analizei comparative a „efectului asolamentului” pentru diferite culturi în experiențele de câmp de lungă durată pe asolamente și culturi permanente. A fost studiată acțiunea și interacțiunea rotației culturilor, sistemelor de lucrare și fertilizare a solului în asolament fără folosirea mijloacelor chimice de protecție a plantelor contra bolilor, dăunătorilor și buruienilor. A fost determinată eficacitatea folosirii nutrienților de diferite culturi la aplicarea diferitor sisteme de fertilizare în asolament. A fost estimată eficacitatea folosirii apei de irigare pentru diferitelor culturi pe diferite fonduri de fertilizare în asolament și a impactului irigației și fertilizării asupra fertilității solului. În scopul perfecționării nivelului de rezistență la atac cu patogenii maladiilor principale în condițiile pedoclimaterice ale Moldovei, a continuat procesul de apreciere a genotipurilor, incluse în proces de ameliorare. Ca rezultat, au fost selectate 9 combinații hibride ale culturii grâului de toamnă, 6 genotipuri la cultura orz de toamnă și la culturile leguminoase soia, mazărea și fasolea, care au fost propuse amelioratorilor pentru utilizare în proces de creare a soiurilor perspective. În proces de modificare a metodelor de protecție cu utilizarea preparatelor chimice și biologice, perfecționarea listei preparatelor, incluse în „Registrul de Stat...”, au fost testate 105 preparate, din care 48 de preparate noi au corespuns cerințelor oficiale și au fost înregistrate pentru utilizare în anii viitori, în componența sistemelor integrate ale protecției plantelor. Evaluarea populațiilor locale de ceapă comună, a evidențiat 25 de populații care manifestă o rezistență înaltă la deficitul de umiditate a solului. Populațiile selectate din pepiniera de colecție asigură obținerea unor recolte competitive în condiții extreme de climă. În baza evaluării a 57 de populații locale de usturoi, dintre care 51 – cu tulpini și – fără tulpini florale, au fost evidențiate genotipuri cu indici înalți de productivitate, care vor fi incluși în procesul de ameliorare. Au fost create 4 nuclee de selecție pentru reproducerea dirijată a genofondului raselor de ovine și caprine crescute în fermele de prăsilă din republică.

În perioada de referință membrii secției au participat la 30 manifestări științifice internaționale din străinătate, la 12 manifestări științifice internaționale organizate în Republica Moldova, la 12 manifestări științifice cu participare internațională, au organizat 6 prelegeri publice. Numărul de publicații a constituit per total 142, dintre care 8 monografii, 7 manuale, 11 articole în reviste cu factor de impact, 22 de articole în reviste naționale etc. Au fost depuse 10 cereri de brevet, obținute –14 brevete,

implementate în producere– 5 brevete. Membrii secției au participat la 109 emisiuni radio/TV și publica 8 articole de popularizare a științei.

În domeniul științelor medicale, obiectivul strategic a fost dezvoltarea fundamentului științific al securității sănătății populației, a serviciilor medicale performante, oferirea posibilităților cetățenilor de a obține o stare bună de sănătate, cu creșterea calității vieții și a speranței de viață. În contextul pandemiei cu infecția COVID-19, obiectivul principal a constituit protejarea populației Republicii Moldova în condițiile epidemiei/pandemiei de COVID-19 și prevenirea răspândirii cu minimizarea impactului asupra sănătății, efectelor sociale și economice. Au fost modificate sau completate unele obiective ale studiului, reieșind din noile mecanisme patofiziologice ale afecțiunilor malformative și dobândite, având ca factor cauzal patologia virală Covid-19.

În contextul conlucrării permanente cu Ministerul Sănătății al Republicii Moldova, a continuat colaborarea privind activitatea științifică și științifico-organizatorică, corelarea cercetărilor științifice cu necesitățile stringente ale societății, identificarea căilor de soluționare a problemelor de actualitate ce vizează domeniile de interes național din sistemul de sănătate, antrenarea și promovarea cadrelor tinere în cercetare și inovare, participarea la organizarea manifestărilor științifice ale instituțiilor medicale din sfera științei și inovării. Prioritare au fost evidențierea noilor direcții strategice de cercetare în domeniul medicinei, reformarea și restructurarea sistemului de cercetare în domeniul științelor medicale pentru protejarea populației Republicii Moldova în condițiile epidemiei COVID-19 și prevenirea răspândirii cu minimizarea impactului asupra sănătății, a efectelor sociale și economice.

A fost lansată Platforma de cercetare „Coronavirusul de tip nou SARS-CoV-2 și interferența cu alte maladii”, coordonator – academician Eva GUDUMAC, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, adjunct al coordonatorului Secției Științe ale Vieții a AȘM.

Cele mai importante rezultate științifice în domeniul științelor medicale au fost următoarele:

A fost elaborat algoritmul de tratament al pacienților cu malformații cardiace congenitale și hipertensiune arterială pulmonară. Urgențele cardiocirurgicale la nou-născuți sunt reprezentate, în mare parte, de malformațiile ductal dependente, diagnosticul, tratamentul medicamentos și corecția chirurgicală a cărora necesită a fi cât mai rapidă pentru a salva viața copilului.

Evaluarea imagistică a gravidelor cu patologie chirurgicală și traumă reprezintă o parte esențială din algoritmul de diagnostic. Evaluarea ultrasonografică în corelare cu datele clinice și paraclinice, și a rezultatelor de laborator, a permis diagnosticarea mai eficientă cu 11%.

Identificarea bazelor molecular-genetice, rețelelor epileptice, semiologiei circadiene, fenotipului psihoafectiv, stărilor paroxismale critice, a factorilor de risc ai statusului epileptic reprezintă pilonii în stabilirea temeinică a unei abordări terapeutice moderne și personalizate a epilepsiei farmacorezistente.

Evaluarea remodelării funcționale a cordului și a sistemului coronarian în infarctul miocardic izoproterenolic a evidențiat rolul relaxării și contracției izovolumice în afectarea reglării hetero- și homeometrică a cordului, iar indicii $-dP/dT_{max}$ și $+dP/dT_{max}$ sunt predictorii funcționali veritabili.

A fost elaborat și implementat un algoritm de screening și diagnostic precoce al tumorilor la copii care a permis depistarea rapidă, abordarea miniinvazivă și organomenajantă a acestora. Diagnosticul precoce a redus durata de spitalizare în staționar și sinecostul, iar implementarea metodelor noi de tratament miniinvaziv și organomenajant- și perioada de reabilitare.

A fost continuat studiul farmacodinamicii derivaților alchilizotioureici noi și compatibilitățile acestora cu diverse medicamente cardiovasculare. A fost analizată posibilitatea tratamentului etiopatogenetic în COVID-19 cu medicamente noi autohtone.

În unitățile de terapie intensivă a fost stabilită incidența reală prin infecții nosocomiale, particularitățile clinico-epidemiologice și etiologice, factorii de risc și rezistența microbiană. Au fost obținute 17 substanțe polimerice noi cu acțiune bacteriană și studiată toxicitatea acestor remedii cu potențial antibacterian pronunțat.

Urmărirea și depistarea precoce a modificărilor structurale și funcționale miocardice la pacienții tineri cu diabet zaharat de tip 1 contribuie la o mai bună cunoaștere a cardiomiopatiei diabetice și poate ajuta la prevenirea progresiei naturale a bolii.

Au fost elaborate compoziția și procedeele tehnologice de preparare a 3 forme farmaceutice semisolide cu ulei volatil de monardă (gel gingival, unguent stomatologic și pastă stomatologică adezivă), preconizate în tratamentul afecțiunilor stomatologice.

A fost elaborat documentul de politici „Evaluarea dezvoltării medicinei de familie în Republica Moldova”. A fost argumentată necesitatea și elaborată varianta inițială a proiectului de lege „Legea Farmaciei”.

În anul 2021, au fost publicate 265 de lucrări științifico-didactice, inclusiv 11 monografii, 9 manuale, 12 articole în reviste internaționale cu factor de impact și 31 de articole în reviste naționale recenzate. Au fost depuse 4 cereri de brevet, obținute 4 brevete de invenție și implementate în practica medicală 5 brevete de invenție. La expozițiile internaționale au fost obținute 5 medalii de aur, 3 medalii de argint, 4 medalii de bronz și 4 diplome de excelență. Membrii secției au organizat 5 conferințe științifico-practice naționale cu participare internațională, 2 conferințe științifico-practice naționale, 1 prelegere publică, 2 lansări de carte, 1 eveniment în format întrebări-răspunsuri. În cadrul conlucrării cu Ministerul Sănătății și instituțiile medico-sanitare publice din sfera științei și inovării au participat la organizarea și desfășurarea altor foruri științifice atât la nivel național, cât și la nivel regional și internațional, cu promovarea rezultatelor științifice.

De remarcat că, în ansamblu, managementul activității științifice și inovaționale în cadrul Secției Științe ale Vieții s-a realizat prin convocarea ședințelor operative ale membrilor Adunării Generale și membrilor Biroului Secției. Pe parcursul anului au avut loc 3 ședințe ale Adunării Generale ale Secției și 10 ședințe ale Biroului.

III) Secția Științe Exacte și Inginerești a coordonat în anul 2021 activitatea științifică și inovațională în domeniile: matematică, informatică, fizică și inginerie, chimie, geologie și seismologie. Printre cele mai valoroase elaborări ale membrilor secției menționăm următoarele:

În domeniul matematicii și informaticii s-au extins metodele clasice de optimizare pentru procesele Markov decizionale și pentru problema stocastică de control optimal discret. Au fost elaborați și argumentate teoretic algoritmele cu estimări polinomiale de aflare a strategiilor optime staționare și nestaționare pentru aceste probleme. A fost formulat modelul determinist și modelul stocastic pentru determinarea ritmului de creștere al Produsului Intern Brut în Republica Moldova în condițiile desfășurării pandemiei COVID-19. Pentru sistemul informatic de management al dezastrelor cu victime multiple a fost elaborată baza de cunoștințe, destinată diagnosticării ecografice a leziunilor victimelor în condiții limitate de timp. În cadrul platformei pentru digitizarea documentelor eterogene, au fost elaborate module pentru procesarea textelor ce conțin formule matematice și note muzicale. A fost elaborată rețeaua neurală care clasifică fonturile din textele sec. XVII cu o acuratețe de 98,2%.

În domeniul chimiei au fost sintetizați 12 liganzi organici în baza tiosemicarbazonelor N4-substituite și compuși coordinați corespunzători ai manganului, fierului, cobaltului, nichelului și cuprului, care manifestă activitate antioxidantă și antimicrobiană-antifungică sau activitate antiproliferativă înaltă față de celulele canceroase pancreatice sau de tumori ale creierului. Au fost realizate sinteza combinațiilor complexe polinucleare ale unor metale 3d în baza liganzilor ce conțin atomi donori de S, C, O, N și de tip Baze Schiff, care posedă proprietăți sporite antibacteriene față de bacterii și fungi, proprietăți inhibitoare ale proliferării fungilor în procese biologice și pot servi ca potențiali catalizatori ai proceselor redox sau în calitate de magneți moleculari. A fost realizat design-ul și sinteza pentru o serie de materiale hibride simetrice și asimetrice pe baza dihidroabietilaminei și acidului dihidroabietinic, active împotriva virusurilor fitopatogeni și umani, fungilor fitopatogeni, și cu

proprietăți imunostimulatoare. Au fost obținuți noi derivați cu conținut de azot - ureide și carbamați, care prezintă interes ca potențiale substanțe medicinale. Au fost obținute substanțe chimice, care pot contribui la tratarea eficientă a bolilor inflamatorii cronice, cardiovasculare, neurodegenerative, oncologice, endocrinologice. Au fost obținute substanțe (sintetizate sau extrase din produse naturale) care pot fi utilizate în terapia anti-HIV, la inhibarea altor virusi, inclusiv SARS-CoV-2. Au fost elaborate procedee de sinteză a agenților de coordinație noi și compuși coordinațivi noi ai unor metale 3d și 4d cu liganzi polifuncționali și polidentati pentru aplicații în producerea de substanțe bioactive valoroase. A fost identificată proprietatea extractelor obținute din levănțică de a stimula eficient dezvoltarea fibroblastelor. A fost elaborată o metodă analitică pentru determinarea acizilor triterpenici în extractele vegetale. Au fost efectuate teste pe teren privind utilizarea bioregulatorilor în hrana stimulatorie a albinelor în perioada de primăvară. Au fost determinate legăturile cinetice și constantele de transformare fotochimică a substanțelor tiolice în mediul acvatic, care vor fi utilizate pentru prognozarea proceselor ecochimice în apele de suprafață. Au fost stabilite condițiile optime de obținere a adsorbanților carbonici cu proprietăți catalitice din materie primă locală, utilizând metoda hidrotermală de activare. A fost demonstrată acțiunea preparatului inhibitor Vtiamin CT-15 asupra proprietăților de sedimentare a nămolului activ din apele uzate la Stația de Epurare Biologică (SEB) Chișinău. Au fost asamblate și puse în funcțiune două instalații de laborator de termo-stabilizare a procesului de compactare a sedimentelor primare și a nămolului activ.

În domeniul fizicii teoretice, în procesul de multiplicare a purtătorilor de sarcină prin crearea multor perechi electron-gol în semiconductori la absorbția unui foton, au fost determinate funcțiile de undă anvelope pentru punctul cuantic. A fost propusă o abordare teoretică microscopică pentru descrierea crossoverului de spin în cristalul care conține ca element structural clusteri trinucleari liniari ai Fe(II), în care se pot realiza diferite tipuri de tranziții de spin pentru elemente de spintronică. A fost elaborat modelul teoretic pentru descrierea tranziției de spin, induse de transferul de sarcină într-un cristal care conține ca element structural clusteri binucleari Co-Fe.

În domeniul fizicii experimentale și tehnologiilor conexe au fost obținute monocristale perfecte ale compușilor GaNb_4S_8 , AlV_4S_8 și $\text{Fe}_2\text{Mo}_3\text{O}_8$, care dau dovadă de proprietăți structurale și magnetice unice, printre care conductibilitate gigantică a pereților domeniilor, tranziții magnetostructurale și reorientări de spin, care sunt de mare perspectivă pentru designul unor noi dispozitive electronice, optoelectronice, spintronice și informaționale cu capacitate de înregistrare sporită. Au fost determinate condițiile necesare pentru a realiza o creștere de până la 10 ori a curentului critic prin contactele supraconductor-feromagnetic-supraconductor, care ar asigura elaborarea unor supape de spin supraconductoare eficiente pentru spintronică. Au fost obținute filme de oxizi de vanadiu, soluții solide ale oxizilor de vanadiu și titan și filme complexe de sistem perovskit cu destinația utilizării lor ca acoperiri termocromice pentru ferestre „inteligente”. Au fost proiectate diode laser de luminozitate înaltă cu mediu activ cu gropi și puncte cuantice.

În domeniul nanotehnologiilor au fost elaborate protocoale tehnologice de îmbibare a structurilor integre de aerogalnit în bio-polimeri flexibili și obținere a materialelor cu proprietăți tenzo-optosenzoriale. Au fost obținute culturi celulare cu tetrapozi anorganici fixați în collagen și fire din membrana amniotică impregnate cu nanoparticule de GaN și ZnO cu efect piezoelectric pentru aplicații în ingineria tisulară. A fost demonstrată perspectiva de aplicare a nanostructurilor de aerogalnit în microfluidică. A fost demonstrat potențialul de aplicare a noilor structuri hibride în bază de aero- Ga_2O_3 funcționalizat cu nanodote din Au în calitate de material cu proprietăți fotocatalitice.

În domeniul ingineriei mecanice a fost elaborată documentația tehnică a 25 de tipodimensiuni de transmisii precesionale, inclusiv 19 tipodimensiuni cinematice și 6 tipodimensiuni de mică putere, în baza căreia au fost fabricate și asamblate transmisii precesionale cu diferiți parametri. Au fost elaborate și asamblate 15 motoreductoare și 10 servomotoare în construcții unitare cu transmisii precesionale

cinematice și de mică putere, destinate pentru demonstrarea acestora agenților economici, în scopul producerii lor la scară industrială. A fost asamblat modulul de zbor al nanosatelitului "TUMnanoSAT" și realizată documentația de asamblare/dezasamblare în conformitate cu cerințele JAXA. A fost realizată procedura de testare a satelitului în conformitate cu 8 standarde. S-a perfectat setul de rapoarte privind testele de pregătire către lansarea satelitului și au fost transmise spre aprobare Consiliului Superior al Agenției Aerospațiale din Japonia.

În domeniul ingineriei transferului de căldură și masă a fost determinată dinamica agentului de lucru în convertizoare electro-hidro-dinamice cu sisteme de electrozi-grilă și evoluția procesului de transfer de căldură și masă pentru diferite forme de electrozi. Au fost determinate particularitățile dispersării și amestecării mediilor polifazice în câmp pulsatoriu autooscilant cu conducte de căldură pulsatoare multitur. A fost efectuată electroizomerizarea lactozei în lactuloză, în condițiile variației intensității curentului electric, influenței catalizatorilor, tratării în strat magneto-fluidizat. S-a obținut mărirea gradului de extragere a proteinelor serice la un consum redus de energie. Au fost determinați parametrii tratării cavitaționale pentru extracția sucului din fructe (gutuie) la tratarea complexă prin electropasmoliză și preparat fermentativ.

În domeniul ingineriei electrofizice și electrochimiei s-a demonstrat că particularitățile observate anterior ale compoziției și proprietăților acoperirilor electrochimice din aliaje ale metalelor din grupul ferului cu metale refractare (W, Mo, Re), inclusiv nanocristalinitatea, efectele dimensionale macroscopice ale microdurității și rezistenței la coroziune, influența densității curentului asupra proprietăților și compoziției, provin din fractalitatea soluțiilor complexe utilizate (de citrat, de gluconat ș.a.) în combinație cu schimbul interfazic intensiv. Cinetica nanonucleației, în acest caz, limitează dimensiunile germenilor formați ai aliajelor, ceea ce conduce la participarea moleculelor de apă la formarea acoperirilor și la incorporarea incluziunilor oxid-hidroxidice în faza solidă și la hidrogenare.

În domeniul geologiei și seismologiei, în baza cercetărilor efectuate în ultimii ani și analizei datelor de arhivă, au fost sistematizate datele privind stratigrafia Ediocarianului (Vendianului) din cadrul Republicii Moldova. Au fost evidențiate particularitățile structurii geologice a teritoriului Republicii Moldova în legătură cu evoluția paleogeografică a platformei europene estice. Aplicând o abordare inovativă (neo-deterministă), a fost realizată o nouă zonare seismică a teritoriului Republicii Moldova în termeni de *intensitate*, *grade seismice* și *acelerație sol*. Au fost actualizate hărțile de zonare seismică, care reflectă mai adecvat pericolul seismic și au fost propuse pentru perfecționarea cadrului normativ la proiectarea și construcția seismorezistentă în Republica Moldova.

În domeniul energiei au fost elaborate și testate prin simulări 4 soluții tehnice ale instalației de dirijare cu rețelele de transport și distribuție a energiei electrice, fiind argumentată varianta optimă, care se recomandă pentru realizarea mostrei fizice a instalației. Au fost elaborate elementele-cheie pentru instalația de termoficare hibridă în baza pompei de căldură ecologică. Au fost elaborate instrumente pentru optimizarea amplasării surselor distribuite în nodurile rețelei electrice. Au fost elaborate scenariile de dezvoltare a sistemului energetic cu emisii reduse până în anul 2050 și scenariile de acoperire a cererii de energie electrică din diferite surse, ținând cont de capacitățile statului de a acorda suport financiar păturilor social vulnerabile ale populației.

În anul 2021, rezultatele cercetărilor membrilor Secției Științe Exacte și Inginerești au fost valorificate în 263 de publicații, dintre care 10 monografii și culegeri; 49 de articole în reviste cu IF, 36 de brevete de invenție și 21 de cereri de brevetare. Membrii secției au participat la 25 de emisiuni radio/TV și publicat 18 articole de popularizare a științei. Au fost organizate 15 evenimente științifice și 12 ședințe în secție.

IV) Secția Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte și-a orientat eforturile spre elucidarea tendințelor fundamentale, înregistrate în evoluția proceselor social-politice, economice și spirituale, spre

asigurarea suportului științific necesar pentru elaborarea politicilor demografice, sociale, economice, culturale.

În domeniul științelor economice a fost elaborată o aplicație informațională, bazată pe platforma ArcGIS, care oferă sistemului de sănătate publică eficientizarea procesului de monitorizare geospațială și supravegherea epidemiologică a infecției cu Coronavirusul de tip nou SARS-CoV-2. Este unicul model integrat de analiză a datelor geospațiale, oferit instituțiilor specializate în domeniul sănătății publice (Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Sănătate Publică). Soluția elaborată oferă posibilitatea factorilor de decizie implicați și responsabili de formularea și implementarea politicilor publice atât la nivel local, cât și la cel central, să folosească modelul pilot pentru crearea propriilor sisteme informaționale, precum și pentru planificarea intervențiilor și resurselor necesare la scara națională. A fost realizat Ghidul practic dedicat tarifelor de costuri pentru anul 2021 privind serviciile (produsele) pentru fitotehnie și zootehnie; s-au elaborat normativele veniturilor nete pentru zonele Nord, Centru și Sud, obținute în cadrul gospodăriilor țărănești și gospodăriilor casnice auxiliare, metodologia analizei anvelopării datelor pentru evaluarea performanței academice a personalului didactico-științific din cadrul sistemului de educație-cercetare cu profil agrar din țară; au fost elaborate algoritmele de bază ai softului de evaluare a performanței resurselor umane; demonstrate schimbările importante în dinamica demografică din Republica Moldova, care sunt determinate atât de specificul procesului de tranziție demografică, cât și de transformările economice și sociale profunde în perioada 1991–2021.

În domeniul științelor juridice și politice, a fost demonstrat faptul că fără recunoașterea prin lege a site-urilor de internet în calitate de surse mass-media, fără reglementarea activităților privind plasarea pe site-urile respective a informațiilor despre viața privată a indivizilor, va fi imposibilă realizarea libertății de exprimare fără a fi lezate drepturile persoanei, onoarea și demnitatea acesteia; s-au identificat cele mai semnificative trăsături ale interacțiunii Procuraturii cu instituțiile societății civile; s-a argumentat că respectarea drepturilor omului presupune nu doar un regim democratic, dar și o participare efectivă și energică a poporului însuși la guvernarea țării; că autoritățile din Republica Moldova trebuie să se abțină de la orice acțiuni care ar conduce la consolidarea puterii autoritare, la slăbirea democrației și a statului de drept și, în același timp, că trebuie să intensifice sprijinul pentru activismul civic democratic; s-a stabilit că sarcina primordială a doctrinei juridice din Republica Moldova constă în promovarea unui drept obiectiv, capabil să asigure o dezvoltare dinamică a statului, o ordine juridică în măsură să gestioneze libertatea omului – imperativ al epocii contemporane; s-a demonstrat că drepturile omului din perspectivă educațională înseamnă nu doar cunoștințe, ci și formarea unor atitudini care transformă comportamentul individului într-un proces de demnitate civică; s-a stabilit că suportul acordat instituțiilor societății trebuie să fie exprimat în următoarele forme: 1) acordarea de către autoritățile publice a sprijinului politic pentru susținerea oricăror inițiative populare, care nu contrazic interesele generale ale statului și ale societății; 2) susținerea instituțiilor societății civile în plan legislativ, prin adoptarea unor legi, care să contribuie la formarea de noi structuri ale societății civile; 3. asistența materială și financiară din bugetul de stat; restabilirea aplicabilității mecanismelor democrației electorale prin alegerile parlamentare din 2021, asigurându-se transferul democratic al puterii de stat.

În domeniul științelor sociale și educaționale au fost determinate reperele conceptuale și particularitățile dialogului social / societal, s-a evidențiat potențialul mass-mediei în promovarea dialogului social; argumentat impactul Internetului ca un catalizator al apariției unor forme mediatice noi; continuată conceptualizarea fenomenului politicii simbolice, argumentată necesitatea abordării complexe a fenomenului, dezvoltate resursele politicii simbolice. În cadrul cercetării axate pe învățământul simultan, au fost realizate note de curs și un ghid metodologic care va facilita atât activitatea cadrelor didactice, cât și a studenților din domeniu.

În domeniul filologiei a fost actualizat Registrul general de termeni pentru „Enciclopedia Moldovei” și Registrul de termeni pentru „Dicționarul biografic național”; s-a creat suportul teoretico-

metodologic privind elaborarea platformei enciclopedice electronice naționale și pregătirea teoretico-metodologică pentru elaborarea Concepției platformei enciclopedice electronice naționale; au fost actualizate și lansate în circuit publicații vizând patrimoniul literar național, unele rapoarte literare inedite (Titu Maiorescu și Mihai Eminescu). Prin intermediul programului de transliterare a textelor dialectale din grafie chirilică în grafie latină a fost transliterat primul din cele șase volume ale culegerii *Texte dialectale*, publicate la Chișinău între anii 1969–1987; a început procesul de transpunere a textelor dialectale în formă literarizată.

În domeniul istoriei au fost elucidate o serie de probleme ce țin de valorificarea moștenirii culturale, de monumentele de cultură scrisă din sec. XV–XIX, de evenimentele epocale ale istoriei naționale; a fost demonstrată evoluția culturii moldave sub mai multe aspecte: transformări în viața culturală – Renașterea și Umanismul, apariția și afirmarea scrisului în limba română, învățământul, Academia slavo-greco-latină din Iași, cronografia, cartea și tiparul, afirmarea culturii Țării Moldovei în plan european. A fost continuată valorificarea moștenirii lui Dimitrie Cantemir, fiind abordate o serie de aspecte ce țin de viața, activitatea și creația științifică a cărturarului; reconsiderată și subliniată valoarea științifică a Pomelnicului Mănăstirii Voroneț, monument de cultură scrisă din sec. XIV – încep. sec. XIX; dintr-o nouă viziune au fost abordate relațiile româno-ruse sub aspect militaro-politic și cultural în sec. XVIII–XIX; s-au depistat surse documentare în ANRM și în Arhiva Centrală a AȘM care atestă că în primii ani de după război puterea sovietică nu manifesta o încredere deplină față de românii-moldoveni din Basarabia, dar nici față de cei din fosta RASSM. Ținând cont de aceasta, investigarea vieții și activității personalităților de talia lui Iachim S. Grosul, care a fost primul decan al Facultății de Istorie și Filologie a Universității de Stat din Moldova și primul președinte al AȘM, merită o atenție sporită din partea posteriorității și o apreciere obiectivă a activității lor. Au fost investigate politici, practici și schimburi de experiență în domeniul culturii memoriei și practicilor comemorative; s-a elucidat impactul transformărilor social-politice de la mijlocul sec. XX asupra culturii memoriei din societatea RM; s-a analizat procesul de interacțiune culturală și efortul de perpetuare a tradiției comemorative în contextul culturii europene a memoriei.

În domeniul studiului artelor au fost analizate arhitectural elementele componente ale cetății Chilia, a cetății de piatră (sec. XIV), atribuită genovezilor, și a centurii exterioare de zid (1479), edificată la porunca lui Ștefan cel Mare; cercetate particularitățile arhitecturale ale curtinilor, turnurilor, porților de acces și curților interioare; aduse în circuitul științific noi materiale documentare privitoare la complexul fortificat; a fost prezentat peisajul arhitectural-urbanistic al orașului Chișinău în anii 1945–1991, cercetate cele mai reprezentative programe de arhitectură ale timpului. În baza cercetărilor vieții și activității artiștilor plastici Alexandru Plămădeală, Valentina Brâncoveanu, Mihai Mungiu, Florentin Leancă, au fost realizate și prezentate la Moldova 1, filmele-prelegeri „Alexandru Plămădeală o stea din constelația personalităților făuritoare ale identității Chișinăului” și „Chișinăul care nu mai există decât în artă. Valentina Brâncoveanu și Mihai Mungiu”, seria „Arta și mitopoetica orașului Chișinău”.

În domeniul artelor vizuale și audiovizuale au fost înregistrate pentru Fondul de Aur al Radiodifuziunii o serie de creații din patrimoniul muzicii naționale; pentru prima dată în istoria muzicii autohtone s-a analizat creația maestrului Alexandru Samoilă din perioada aflării sale în calitate de director muzical în Turcia (Ankara, Izmir, Istanbul, Antalya, 1990–2009); a fost expusă noua citire a partiturilor operelor „Stiffelio” și „Forța destinului” de Giuseppe Verdi la Teatrul „Novaia Opera” din Moscova, unde actualmente Alexandru Samoilă este director artistic.

În plan managerial, pe parcursul anului 2021, au fost convocate 3 Adunări generale ale Secției Științe Sociale, Economice, Umanistice și Arte, 10 ședințe ale Biroului. Membrii Secției au publicat peste 130 de lucrări științifice (monografii, culegeri de articole, dicționare, articole științifice), au prezentat cca 130 de rapoarte și comunicări la foruri științifice naționale și internaționale; patru brevete, au organizat 21 de evenimente.

V) Având în vedere cele menționate, Adunarea Generală a Academiei de Științe a Moldovei
HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă rapoartele conducătorilor Secțiilor de Științe ale AȘM, vicepreședinți ai Academiei de Științe a Moldovei, privind dezvoltarea științei în domeniile de competență și activitate a Secțiilor de Științe în anul 2021.

2. Se consideră realizați indicatorii de bază privind dezvoltarea științei în domeniile de competență.

3. Rapoartele privind activitatea Secțiilor de Științe ale AȘM în anul 2021 se vor lua ca bază pentru perfectarea Raportului privind activitatea AȘM în anul 2021.

4. Secțiile de Științe ale AȘM vor întreprinde, conform planului de activitate pentru anul 2022, următoarele măsuri:

- vor examina impactul reformei în domeniul cercetării și vor elabora recomandări pentru soluționarea mai multor probleme din domeniile cercetării și inovării, generate de prevederile Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004 (republicat);

- își vor concentra eforturile în cadrul grupului interinstituțional privind ajustarea, modificarea și completarea actelor legislativ-normative, instituționale și funcționale din domeniile cercetării și inovării prin eliminarea curenților, racordarea la realitățile naționale etc.;

- vor oferi expertiză științifică autorităților publice pentru activități strategice, inițiative etc.;

- vor identifica mecanismele de intensificare a conlucrării cu organizațiile din domeniile cercetării și inovării pe profilul Secțiilor de Științe ale AȘM;

- se vor expune obiectiv asupra calității cercetărilor efectuate de comunitatea științifică în cadrul proiectelor de cercetare și vor identifica în comun cu MEC, ANCD, Ministerul Finanțelor unele mecanisme de valorificare a impactului audierilor publice și implementare a rezultatelor științifice;

- vor organiza manifestări științifice, în format hibrid sau online, vor susține continuitatea platformelor științifice inițiate de AȘM în 2019 și vor forma platforme noi științifice;

- vor promova rezultatele științifice ale comunității academice în societate, precum și vor susține promovarea tinerilor în cercetare;

- vor organiza Concursul Premiilor AȘM în domeniul științelor sociale, economice, umanistice și arte pentru rezultate științifice valoroase obținute în anii 2020–2021;

- vor realiza alte activități și acțiuni stipulate de prevederile Statutului AȘM, Regulamentul de activitate a Secțiilor de Științe, Planurile de activitate ale Secțiilor de Științe, aprobate pentru anul 2022.

Rapoartele privind activitatea Secțiilor de Științe ale AȘM reflectă realizările atinse în anul 2021 de Secțiile de Științe în domeniile de competență ale acestora. Rapoartele audiate și aprobate accentuează existența unui șir de probleme din Domeniile de cercetare și inovare (încadrarea în proiecte de cercetare, ajustarea cadrului normativ, finanțarea științei și internaționalizarea științei, problema cadrelor și a tinerilor specialiști etc.), care necesită soluționare în comun, prin dialog productiv cu toți participanții în procesul de cercetare din Republica Moldova.

**Președinte,
academician**

Ion TIGHINEANU

**Secretar științific general,
Doctor habilitat**

Liliana CONDRATICOVA